

LES BOHDALEC A TYRŠŮV VRCH

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY

ROZLOHA: 16,54 ha

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ: Michle, Vršovice

NEJVÍCE ZASTOUPENÉ DŘEVINY: trnovník akát, dub zimní, dub červený a jasan ztepilý

PŘEVLÁDAJÍCÍ STANOVISŤE: živná stanoviště nižších poloh

VĚK POROSTŮ: Nejvíce je zastoupena 4. věková třída, tedy věk 61 - 80 let

LESNÍ POROSTY: 16,51 ha

NELESNÍ PLOCHY: 0,03 ha

VLASTNÍK LESA: Hlavní město Praha

SPRÁVCE LESA: Odbor ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy

ÚDRŽBU PROVÁDÍ: Lesy hl. m. Prahy

ZAJÍMAVOSTI

Bohdalecký tunel - Bohdalecký tunel byl jednokolejný železniční tunel pod sedlem kopce Bohdalce v Praze mezi Vršovicemi a Michlí na místní dráze Nusle-Modřany, pozdějším Posázavském pacifiku. Byl prokopán v letech 1881–1882 a trať začala sloužit 1. března 1882. Délka tunelu byla 94 metrů. Kvůli potřebě rozšířit trať při stavbě vlečky do michelské plynárny byl tunel v roce 1929 odstraněn. Stavební práce začaly již 12. srpna 1927 a od roku 1930 vznikl takzvaný bohdalecký zářez, jímž byl od Bohdalce oddělen Tyršův vrch. Vznikl tím prostor pro dvě koleje modřanské trati, dvě koleje vlečky a širokou silnici. Při výkopu bylo přemístěno přibližně 250 000 m³ materiálu a největší hloubka byla 25 m. Při rozšiřování zářezu došlo ve svahu Bohdalce k sesuvu asi 8000 m³ ordovických břidlic.

Lukostřelecký areál - Lukostřelecký klub byl založen v roce 1997 pod původním názvem I. Královský lukostřelecký klub Karlštejn. Jeho aktivity probíhaly tehdy zejména v areálu Golfového klubu Karlštejn v rámci spolupráce s golfovým klubem. V roce 1998 se klub přestěhoval do Prahy na stávající lukostřelnici v Michli na Tyršově vrchu. S tím došlo také ke změně názvu na I. Královský lukostřelecký klub. V řadách klubu působili a působí i někteří vynikající reprezentanti.

Stará lesní cesta - V západní části Tyršova vrchu se místy zachovala původní lesní cesta zpevněná štětováním (kameny se klínovaly na sucho těsně vedle sebe). Tento způsob zpevnění se používal již v době Římské říše a mnohé z těchto cest se dochovaly až do dnešní doby.

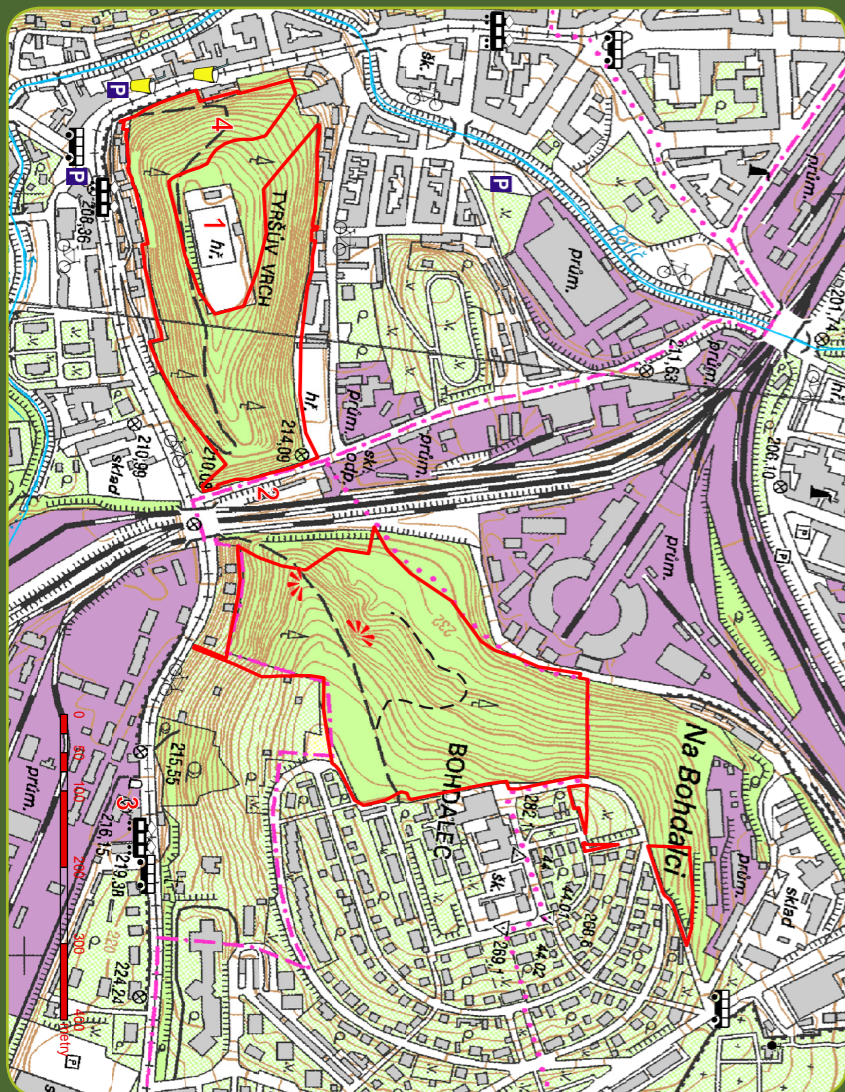
Plynárenské muzeum - Plynárenské muzeum bylo otevřeno v roce 1999 v areálu Pražské plynárenské, a.s. Nachází se v areálu bývalé michelské plynárny a návštěvníci se zde mohou seznámit s vývojem českého i světového plynárenství.

V ROCE 2010 VYDAL ODBOR OCHRANY PROSTŘEDÍ MAGISTRÁTU HL. M. PRAHY

Autoři textů a fotografií: Mgr. Jana Karnecká, Ing. Dan Frantík

Brožura je vytištěna na recyklovaném papíře

Fotografie na úvodní stránce (zleva doprava, shora dolů): výhled z Bohdalce, les Bohdalec, dub zimní, stará lesní cesta na Tyršově vrchu, les Bohdalec

1. Lukostřelecký areál
2. Bývalý Bohdalecký tunel
3. Plynárenské muzeum
4. Stará lesní cesta

— Hranice lesa
v majetku
hl. m. Prahy

☺ Restaurace,
občerstvení

🚲 Doporučené
cyklotrasy

P Parkoviště

🏠 Vyhlička

🚊 Nejblíže zas. MHD

PRA HA
PRA GUE
PRA GA
PRA G

HISTORIE A SOUČASNOST LESA

Z historických podkladů vyplývá, že lesy Bohdalec a Tyršův vrch nejsou historickými lesy s kontinuálním zalesněním. Původně se jednalo o jeden kopec zvaný Bohdalec, od kterého byl v roce 1930 bohdaleckým zářezem oddělen Tyršův vrch. V roce 1840 se na území dnešního vrchu Bohdalec nacházely převážně pastviny. Území Tyršova vrchu pokrývaly z větší části ovocné sady a na několika místech i kamenolomy. Zalesnění obou vrchů bylo provedeno až na konci 19. a začátku 20. století.

V 30. letech 20. století bylo provedeno další rozsáhlé zalesnění svahů trnovníkem akátem, který je v našich podmínkách nepůvodní a invazní dřevinou. V dnešní době trnovník akát zaujímá 30% rozlohy lesa a spolu s dubem zimním, a dubem červeným představuje nejvíce zastoupené dřeviny. Podle stanovištních podmínek by ale přirozené složení dřevin mělo být výrazně jiné. Zastoupení našeho domácího dubu zimního by v těchto lesích mělo být až 75%. Zbytek pak připadá na příměs habru, lípy a buku.

V současnosti je snahou zachovat nejcennější části lesa a nevhodné dřeviny nahradit dřevinami původními. Proto byly v posledních několika letech káceny zejména akáty a borovice černé. Vysazují se zde zejména duby, lípy, buky a habry. V rámci lesního hospodaření se v porostech středního věku (20-60 let) provádí probírky a v mladších porostech prořezávky. Lesy Bohdalec

The mark of responsible forestry
SW-FM/COC-2345
© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Území Bohdalce a Tyršova vrchu na mapě stabilního katastru z roku 1840

Červeně je vyznačena hranice současného lesa v majetku hl. m. Prahy. V roce 1840 se na tomto území žádný les nenacházel. Zelené plochy na mapě jsou louky, pastviny a sady.

Les Bohdalec

Výhled na Michli z Tyršova vrchu

a Tyršův vrch, jako všechny lesy v majetku hl. m. Prahy, jsou obhospodařovány podle zásad trvale udržitelného hospodaření v lesích. Hl. m. Praha je navíc od května 2007 držitelem mezinárodního, ekologicky přísného lesnického certifikátu Forest Stewardship Council (FSC), který hospodaření v lesích směřuje k dosažení přírodě blízkých lesních porostů, to vše s přihlédnutím k výrazně mimoprodukčnímu poslání pražských lesů.

REKREACE

Lesy Bohdalec a Tyršův vrch jsou dobře dostupné městskou hromadnou dopravou, autobusy ze stanic metra Kačerov a Skalka, i tramvají z Muzea. Kolem lesů vede řada cyklistických tras.

K jedné z nejhezčích vycházkových cest v této lokalitě patří udržované cesty a pěšiny na úbočí vrchu Bohdalec. Z některých míst na kopci je i pěkný výhled na město. Na jižní straně je výhled na Cukrák, Jižní Město a celé údolí Botiče. Ze severní strany je výhled zastíněn stromy, ale přesto se najde několik vyhlídek, odkud je možno spatřit Vršovice, Vinohrady, Žižkov, Petřín a Strahov.

V lese jsou instalovány lavičky a pravidelně se zde provádí údržba cest a úklid černých skládek. Prosíme, chovejte se k přírodě ohleduplně.

Trnovník akát (*Robinia pseudoacacia*) je nejvíce zastoupená dřevina v tomto lese. Akát pochází ze Severní Ameriky a do Evropy byl přivezen na počátku 17. století. V Evropě se začal hojně vysazovat na písčítých a skalnatých půdách, z důvodů jejich pokrytí. Brzy však odtud vytlačil původní a často velmi cennou vegetaci. Akát vytváří na svých kořenech hlízy s bakteriemi schopnými fixovat vzdušný dusík. Tím obohacuje zejména chudší stanoviště a mění druhovou skladbu. Trnovník akát má také toxické účinky, jeho kořeny vylučují do půdy toxické látky a v jeho sousedství tak nevydrží žádná jiná rostlina.

ZASTOUPENÍ DŘEVIN

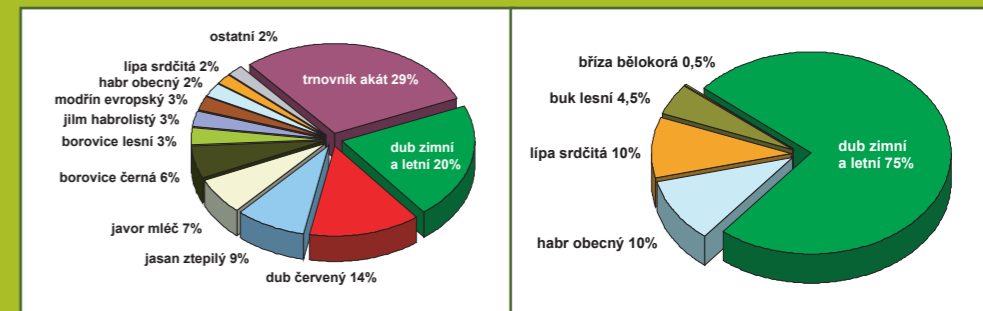
Snahou správce lesa je, aby se zastoupení dřevin co nejvíce blížilo původnímu přirozenému složení porostů v daném území. Rovněž se zohledňuje převážně mimoprodukční – především rekreační – poslání pražských lesů (tj. používání pestré dřevinné skladby), včetně menšího zastoupení nepůvodních jehličnatých dřevin (např. modřín, douglaska). Současné procentuální zastoupení dřevin znázorňuje graf č.1. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin zobrazuje graf č.2. Přirozené zastoupení dřevin vychází z vlastností daného stanoviště, které jsou charakterizovány zejména klimatickými poměry a půdními vlastnostmi daného území. Rozložení jednotlivých stanovišť zobrazuje graf č.3.

Exponovaná stanoviště nižších poloh - stanoviště prudkých a exponovaných svahů
Kyselá stanoviště nižších poloh - normální kyselá či chudá písčítá stanoviště, převážně plošiny
Živná stanoviště nižších poloh - stanoviště na úrodných půdách, svahy až plošiny

Na území lesů Bohdalec a Tyršův vrch převládají exponovaná stanoviště nižších poloh. Tyto podmínky vyhovují zejména dubu, habru obecnému, lípě srdčité a buku lesnímu.

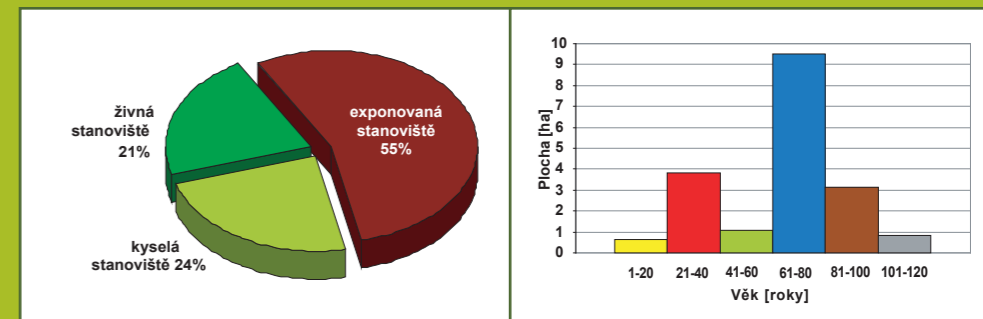
VĚKOVÁ SKLADBA POROSTŮ

Věková skladba porostů je jednou z hlavních charakteristik stavu lesa a vypovídá také mnohé o jeho historii. Graf č.4 ukazuje nevyrovnanou věkovou strukturu lesa s vyšším podílem porostů ve věku 61 – 80 let, což je dáno rozsáhlým zalesňováním pastvin v období 1. republiky.

1. Procentuální stávající zastoupení dřevin

2. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin

3. Rozložení jednotlivých stanovišť

4. Věková skladba porostů